

پرسی شش - بشی دوو م ... کاو جلال

بشی دوو م

1

ل بشی یکه می ئم نووسیندا ئو تئزمان وک زمینای سارجم نووسیندکه دانا، که "چپ" - کانی کورد هر ئو وندیان پکراو که بندما کرکیه کی ئیسلامی سوننی ل و رگرتنی هزرر ششگه رییه کانی جیهاندا، وک مارکسیزم و وجودیت، بگه بخنن و، واتا چن بدوییه کی بیابان سووک و ئاسان دبت ب موسمانی خه بختکردو ب داواکاریه کانی خودا، ب همان شوو چپه کانی کورد دبن ب خه باتگه ی چپ، ب ب ئو و ی خه یان کاریان ل و دا کردبت که چن م ئریفی مارکسیستی و بمش چن که سبتی مارکسیستی دند گه، که وات ب ب ئو و ی ه و یان دابت "هستی ه ژاو"ی خه یان ب سسیالیزم، کارکتری خه کیانای خه یان، ب ت نانت هه کانیان ب جیاکردن و ی خه ل "ئوانییدی" و بمش خه د رختنیان ل هستی که منرخیه که سبتیه و هتد، بهنن ب ژر پرسیار. ئوجا ب نمونای که نکرت، واتا ئستهر که ریم، پشانمان دا که هه و سوتو رگرتنی ئاشکرا ب رانبر ترادیسیان، ئو و ش ب ئاگای هه بوونی خه ل ن و جیهاندا، یکه م بندمای ششگه سبتیه، پاشان ب نمونای ته گه ی مر فی سنی که مایه تی لای سارتر مر فی سوننه تی د ف رکه مان ب نمونای گنجی ناگنج وک ناسره است هه مای.

2

په یو ند ب کورد کانه و یکه جار شش بشی که مایه تی ل م ژووی ئوان و هه ز کانی دیکه ئراندا ووی داو که زردشت (نزیکه ی ل نوان سده ی دیم و حوت می پ.ز.) هه یگیرساند. ئو د م چ ندین ئایینی سروشتی ل ن و هه ز کانی ئراندا ب او بوون و جادوگریه سه رور بوو، هه روه ها که چرته بریتی بوو ل شو و ی ب رب او یانی که مایه تی. ئستاش ئم په یامه ند ناوچه ی ئران ل که چرته تی و ده پنه ت و و یکه تا پرستی و نیشت جه بوون و کشتیاری.

م رککه کی ششگه انی ئم جیهان بینی ئایینی ئو و ی که زردشت

جخت لږ بې یاری نازادی تاکه کس د کات، واتا لږ وک کچن تاکه کس نازادان بې یار بې کردار د دات. مړف لږ ووتی هزریندا بې د لوټ خودا وک سړ تا و ک تایی گډوون بناسټ. مړف بې چاوی زین د رکی خودا د کات - خودا وک سړ چاوی چاک لږ جیهاندا (بوانه یسناي 31، 8). ئوجا کاتک خودا لږش و ژیان، هښ و ویزدان د ئافرندت، هاوکات لږتکیاندا ئاوږ بې مړف د دات، تاکو هر کسک بې و یی دا بې و ات ک ئو خی ه یبژاردوو (بوانه یسناي 31، 11).

ئتیکی زردشت بریتیي لږ بندمای "هزرینی چاک، گوتاری چاک، وفتاری چاک"، ئمښ لږ وانگي زردشت و ئنتیتیزک ب "هزرینی ناچاک، گوتاری ناچاک و وفتاری ناچاک". پرسک لږم ئتیک دا ئو نیی ک مړف تیا چاک بهریت، بکو هروها گډرک چاک، واتا استگ یان بئاخفت، لږ هاوکات گډرک لږتکیدا کرداری دروست بنوئنت. مړف لږ ئاخفتنی استگ یان دا ک پیوئند ب هزرینی خو، لږ و ناترسټ ک کس ب رانبر بې وای پندکات، ئوجا لږ ترسدا سوئند ب خودا، ب سړی کاک هښ قای ناماد یان ب "گډی شهیدان" و هتد بهندت ن و ئاخفتنکی ن ویکیو. ئاخر لږ بړ ئوی لای زردشت پگ یاندنی ویستی نازادی خ (مړف ئو د کات ک دی وټ بیکات)، هروها ب پرسپاریی ئتیکی- وشتیان ی تاکه کس لږ شهوی استگ ییدا، لږ نوئندی کښی مرقیدان، ئوا لږم ئایینی فزیل دا د رفت چی نابټ ب ئوی مړف شوئ سونن تی س پئراو بکو وټ. لږ زردشتاییدا جی ئم جرر خ ژرخستن، تسلیمبون ب ی نا بټ و، چونک خودا وک و ناهی و چاک دیاری د کرټ و ب د ر لږ ئدگار کانی وک "قههار" و "مونته قیم". کوات هېچ پویست نیی ک پیاد کړی ئایینک لږ خودا بت قټ. لږ جی مړفی لږ خواترس نا بټ و.

گومانی تدا نیی ک لږ ناخی ه موو کسکدا زرانکی سخت لږ نوان مټلی ئودا ب کرداری چاک لږ لایک، هروها ب کرداری بډ، یان کرداری نا و ب رانبر مرقان و ئاژان و ووک (بگشتی سروشت) لږ لایکی دی، لږ گډی. لږ ئاوایی هښ و ژیری و ب تاکه کس خش د کښ ب یار ب چاک بدات. ب پچوان و کسان هشت سک و ناژیر، کوات کسانی نزان، ک دخن و دخن و، لږ خیان و یان لږ سونن ت و قسان د کښ و د نوون، ناتوانن ب یار ب چاک بدن، چونک ئوان تیا گرنگی ب نو

ماهی خایان ددَن و خاوَنییِ کای دپارَنزن، لئ ئاماد نین برپرسیاری بئ ئودو دِ رگای مای خایان و برِ بگرن، نَخَر ئوان ب لایان ئاسایید ک نوت و ب نزن، ب ب هری کوشندی وک “موعجیز” ب ن و بنیشن ن زوید و، یان ب ل شاو و و کانی و چم و ووبار نوت بگرن! ئاخر وودا و ک ل د ر و مای ئواندای.

زردشت داوا ناکات ک مر ف زوی ب م بستی خای ب کار به نذت، واتا د س باتی ب س ردا بنو نذت، وک چن ل ت وراتدا د گ ت رت، ب کو مر ف ف ر د کات ن ل چوار توخم کای ن ر د و ئا و، ه و ا و ئاگر بگرت. ه و بستی ژینگ پار ن، واتا پیسن کردنی چوار توخم کای ن ر د و ئا و، ه و ا و ئاگر، ی ک ک ل ف زیل ب ن تیی کانی ئم جیهان بینیئ ئا بینی. ه ر و ک ه ر د ت د نوو س ت: ز ر د ش تی ک ان ه ر گیز ت ف ناک ن ووبار و. ئوان ن ز کی ز ر ل ووبار د گرن. (Herodot 1. Buch Absatz 138). ل ل م جیهان بینی دا نک ت نیا د ژای تیکردنی ه و بستی ژینگ پار ن، ب کو ه ر و ها خا و خلیچکی، پان بوون و و “د م - ت ق” و ژیان ل س ر حسابی ک سانی دی، ز ر ب زراون. مر ف ب ر پ ر س ل و ک گوز رانی ب ک ششی خای دابین بکات، چونک “مر ف ت نیا ب چوستی و کار کردن گ شای ناخ کی د کات” (ی سنای 51، بیتی 12).

3

ت نین وای ئیسلام ب هزی شمش ر و ئیجرای ئابووری (س پاندنی جزیه ب س ر ناموس ماندا) ل ناوچ کانی ئ رانی د ریندا بریتی بوو ل ن فیکردنی ز ر د ش تای تی، ک و ات ن اتوان رت تاکلا ی ن ت ز ی فتوحات بس پ ن رت و کردار ک ش ناو ب ن رت هیدای ت دانی “کافران” ب دینی مح م د. ئاخر گ ب ی نی ئا ی نی خ ب ئا ی نی کی دی ل ژ ر ز بری چک و سزای ئابووریدا ه و بستی کی ناچاران ی ن ک هیدای ت دان. ب ئم پ یو ن دی ی ئ ر ئ و پ ر س گ ر ن گ نی ک چ ن ئیسلام ز ر توخمی ب ن تیی ز ر د ش تای تی وک خای و ر گ ر ت و، ه ر و ها ئ و لای ن ش ب ا ب ت نی ک چ ن ز ر توخمی ز ر د ش تای تی ه ش تا ه ر لای موس مانانی نوئی ئ ران مان و، ب ت ن ت ت ک ه ک ش بوون ب ف ت ا ر داوا کرا و کانی ئا ی نی نو، ب نموون نزیکی ل س ر و ش ت، ح ز ی ف ر ن گ ل خ پ شیندا، س ما و شای ت ک کی (ش ب ک کی) ن ر و م و ه ت د، ک س ر باری ب ر ه بستی توندی م لایان و نو ن رانی توند و ی ئیسلامی سوننی ه ش تا ه ر ب زیندوویی مان و. گ ر ن گ ب ئم پ یو ن دی ی ئ ر ئ و ی ک ئیسلامی سوننی ج ر ک س تی کی

جیاواز لږ وکښتید چې د دات کښې پښتېر لږ و ناوچانې ئېراندې
هېو، ئېمېش لږ سږ بناغې پښتې خودایې بډید هښت: ئېستا بډ
ئېم کښتید سونید پښتې دږبږاو، لږشږو وښتې تږمارکراوې
سږ کاغز، دږبن بډ بږجښتې استی ی ږها. بږگومان ئاشکرایې کښ
لږ بږ ئوې استیدکښ وک ږها (ئېب-سولوت = لږ-جیا بږو)
گریمانې دږکښت، ئو و استیدکښ تږنانت بډ تږمارکراوېش هږ
سږربږخ لږ ئو دږمښتو، بږو وک سږربږخ بږراندېر ئو
زیتد بږتو، ئېمېش بډ واتای کښ نښاو بښندې ئیماندار بتوانت
ږخښیانې بیخوښتو، واتې بیهښت بډ ژرر پرسیار. نږخږ،
لږ بږ ئوې استیدکښ وک ږها لږ ئو سږربږخې، ئو و
تږنیا پښتې دږکښت خې بختې ژرر کښغیدو و ئو وچا هږو بدات
“ئاقان” تږفسیری بکات. کښواتې نږک هږوډان بډ وږامدانوې
پرسیار لږبارې پږگې خې لږ جیهاندا، نږک وږگرتنی هږوېستی
ږشنی ژینگږپارز، نږک هاوشانې نږر و م لږ بږوېردنی ژیانې
سږسیالدا، کښ لږ ئاینې یږکتاپږستی پښیندا هږوون، بږکو
ئیسلام کښ وک ئاینېکی نږفیکږری زږدښتایېتې خې دږسږپښت،
هاوکات بښما ئاینې و کښمایېتیدکانې خې وک لږبری بډ
بښماکانې ئاینې پښین دادښت.

هاوکات ږهایېتیدان بډ کتږبی پږزی ئیسلام دږرفت دږوږخښت کښ
ئاسانتر کښتید بډدویدکښ نیمچې دورگې ئارږبی ئیدیلز
بکښت، واتا ئو وچې کښتید کښ بږزږری بډدویدانې سږسیالز
کراو و وک پښتېر گږتمان مږرکږکانې بریتین لږ تږانی،
شږهوانیت، پږسوپږخې، تږمې و هتد. سږرږای ئو دږاریکردنېکی
بږم چښنې ئو کښتید یږکلایدنې دږبت، کښواتې ناتږواو، چونک
ئو مږرکی کولتوریشی هږی: ئو لږ سروشتیدو هږزانفانې، لای ئو
شږو هږزان هاوشوې شږو شمشږر: گږر هږزانفانې هږو و تووې
خږو کښ لږدږی هږزانفانې هږو و تووې خږو کښ دی لږ شږو کښ پښتې
هږزانیدا بیدښت، ئو ویش سږرشږانې مږیدانې شږر چږ دږکات! ئېم
کښتید سامید ئو وها زږر پښتې خږش دږوت! لږم ووانگېو
بږرهایېکردنې قورئان هاوکات کودتایېکښ بږسږر ئو بډدوید
ئازادانې بیاباندا کښ خاوېنې زانینې زږر باها بوون، هږروها
لږبورددې ئاینې هږوېستی ناخږکیان بوو، بږو لږ کاتږکانې
ساانې حږکردنې ئواندا دږشیا دږژمنانې خوښږخ بډ یږک بږگږن
بږ بږ ئوې بډ “ختری ئو کاتې موبارکښ” دږستی بږزږبر بډ یږکږ
بږرن. ئو ووان شږهامتیا هږو.

ٻـيـڻ ۽ پوئست دٺانرٺ، ٻـ خاتري پاراستني پاڪڙي چوار
توخم ڪڍ، لاشي مردوو لـ زویدا نـنٺرت، ٻـڪو لـسار چيايک
دابئرٺ، تاكو لـو مـل گشت ڪي بخوات.

سڙچا وڪاڻ

Dr. Bahram Varza: Gataha. <http://www.gataha.info>.
Kurt Scharf: Zarathustra und die Religion der Arier.
[www.taz.de/fileadmin/static/pdf/Kurt-Scharf_Zarathustra_erweit](http://www.taz.de/fileadmin/static/pdf/Kurt-Scharf_Zarathustra_erweit.pdf)
.pdf